GOD. XXVII BROJ 12 BEOGRAD, DECEMBAR 1958 CENA 20 DIN.

BLAGOVEST

Papa Ivan XXIII

Primi tiaru, urešenu trostrukom krunom koja znači da si Otac vladara i kraljeva, poglavar sviju naroda na zemlji, Zamenik našeg Spasitelja Isusa Krista, kome pripada sva čast i slava u veke vekova.

U utorak 28 oktobra 1958 pod veče radio je objavio radosnu vest da je kardinal Anđelo Josip Ronkali izabran za novog papu, te da si je uzeo ime Ivan XXIII. Ogromno mnoštvo naroda na trgu sv. Petra i neuporedivo veći broj radijskih slušalaca s nestrpljenjem su očekivali potvrdu te vesti iz ustiju samoga kardinala đakona. Svečanim glasom javio je kardinal Nikola Kanali: „Javljamo vam veliku radost. Imamo Papu... Anđela Josipa kardinala Ronkali, koji si je uzeo ime Ivan XXIII." Još veće oduševljenje i ovacije izazvala je pojava novog Pape samog, koji je s balkona podelio „Urbi et orbi — gradu i svetu" prvi puta svoj apostolski blagoslov.

Ko je novi Papa? Anđelo Josip Ronkali rodio se 25 novembra 1881 godine kao treće dete od dvanaestoro dece siromašnih seoskih roditelja u Podgorju (Sotto il Monte) u biskupiji Bergamo, severno od Milana. Njegov je otac Ivan bio poljodelac kao što su još danas tri njegova brata. Domaća župska crkva gde je Anđelko primio sveto krštenje, posvećena je sv. Ivanu. Nadarenog Anđelka slali su nakon svršene osnovne škole u Bergamo na srednje škole. Bogoslovne nauke je svršio u rimskom kolegiju u Rimu. Za svećenika je bio zaređen 10-8-1904 u Rimu i u crkvi sv. Petra služio mladu misu.

Nakon svršenih studija mladi se doktor Ronkali vraća u domaću biskupiju gde ga čekaju razne službe. Biskup ga imenuje svojim sekretarom, a uporedo vrši i druge dužnosti katehete, propovednika, nastavnika u semeništu. Nešto kasnije bude imenovan profesorom crkvene povesti i apologetike. Bergamo je u ono vreme bio središte katoličkog socijalnog pokreta, pa se mladi profesor upoznaje s radničkim pokretom i kršćanskom socijologijom. Za vreme prvog svetskog rata prvo kao sanitetni podoficir a onda kao vojni kurat izbliza gleda ratne strahote i vrši službu milosrdnog Samaritanca.

Godine 1921 papa Benedikto XV poziva iskusnog profesora Anđela Ronkali u Rim da radi u kongregaciji za širenje vere, pošto je trebalo reorganizovati misijski rad u dalekim misijskim zemljama. Papa Pijo XI imenuje prelata Ronkali naslovnim nadbiskupom, a 19 marta 1925 on već prima biskupsko posvećenje. Nadbiskupu Ronkali poverena je diplomatska služba.

Tada počinje njegovo putovanje po Evropi od Istoka do Zapada, sve u službi Crkve. Prva ga služba čeka u Bugarskoj. Prvo kao ap. vizitator, a onda kao ap. delegat provodi u toj zemlji gotovo 10 godina. Na proputovanju kroz Jugoslaviju Msgr Ronkali zaustavlja se u Ljubljani kod biskupa Jegliča, u Zagrebu pregleda novo nadbiskupsko semenište na Šalati, posećuje đakovačku katedralu, zadržava se u Beogradu.

Njegovo delo u Bugarskoj bilo je blagoslovljeno. Tada su se gradile mnoge crkve, razni crkveni zavodi, reorganizovale su se čč. ss. Euharistinke, došle u zemlju redovnice iz Jugoslavije, svećenički kandidati iz Bugarske došli su k nama u dečačko semenište. Msgr Ronkali naučio je nešto i bugarski, stekao među bugarskim katolicima velike simpatije i priznanje.

Iza Bugarske prenosi se njegovo radno područje na Tursku i Grčku. Njegovo sedište se otsad nalazi u Carigradu, gde vrši isto službu domaćeg biskupa u carigradskom katoličkom vikarijatu.

Za vreme drugog svetskog rata Carigrad je kao najveći grad neutralne Turske igrao veliku ulogu. Koliko je izbeglica iz Poljske, Čehoslovačke, Rumunije i drugih zemalja prolazilo kroz Carigrad! Karitativni rad i potreba za duhovnom pastvom pružili su ap. delegatu dovoljno prilike za apostolski rad.

Za vreme od blizu 20 godina na kršćanskom Istoku Msgr Ronkali je dobro upoznao život na Balkanu, verske i kulturne prilike, uočio razlike između Istoka i Zapada.

Pred završetak drugog svetskog rata Msgr Ronkali ostavlja Tursku i odlazi na važniju dužnost ap. nuncija u Pariz. Krajem 1944 predaje generalu De Golu, privremenom pretsedniku vlade, svoja akreditivna pisma. Kao dekan diplomatskog zbora dolazi u dodir sa diplomatskim pretstavnicima većine zemalja te tako upoznaje potrebe i prilike u kojima njihovi narodi žive. Punih osam godina ostaje na tom istaknutom svetskom središtu, obilazi Francusku, njene prekomorske teritorije u Africi da se što bolje upozna s verskim prilikama te da svojom prisutnošću i rečí podiže tamošnji verski život. Svojom blagošću, jednostavnošću, a ujedno širinom duha i elegantnom rečitošću stiče u Francuskoj veliku popularnost i simpatije.

Na tajnoj konzistoriji, kada su bila imenovana 24 nova kardinala, januara 1953, bio je pariški nuncije Ronkali među njima. Papa Pijo XII poverio mu je mesto venecijanskog patrijarha. Venecija je primila uglednog crkvenog dostojanstvenika pravim oduševljenjem. I prve reči koje im je progovorio su bile, da ne dolazi k njima kao diplomat ili političar, nego kao pastir duša. Odlučno i blago vodio je novi patrijarh svoje stado. Darežljiv prema siromasima, pristupačan svakome, zaustavlja se i razgovara bilo s kim, i tako pridobije srca svojih vernika.

1954 Papa Pijo XII šalje patrijarha Ronkali u Liban da obavi u Beirutu posvetu naroda presvetoj Bogorodici. U proleće ove godine, 25. marta, patrijarh Ronkali posvećuje novosagrađenu baziliku u čast sv. Piju X u Lurdu kao papin legat. Francuska ga svečano prima kao svog dragog poznanika.

Kad je došla žalosna vest o smrti pape Pija XII te se započelo nagađati o njegovu nasledniku, spominjalo se i ime kardinala Ronkali, iako je već u odmaklim godinama. To znači da su se visoko cenile njegove sposobnosti i iskustva te se osećala njegova umešnost za najviši položaj u Crkvi.

Novoizabrani papa uzeo je ime Ivan XXIII. Prema njegovim izjavama više stvari ga je na to nukalo. Najpre je njegov otac bio Ivan, njegova domaća župska crkva posvećena je sv. Ivanu. Zaštitnik Venecije sv. Marko nosio je kao drugo ime Ivan. Papina biskupska crkva u Rimu, lateranska bazilika, isto je posvećena Ivanu Krstitelju. Papa gaji posebnu ljubav i prema evanđelistu Ivanu, koji se naziva i apostol ljubavi. Ivana je bilo dosad najviše na papinskom prestolu, i većina njih nije vladala dugo.

Odmah posle izbora novoizabrani Papa Ivan XXIII nagovorio je skupljene kardinale. Prve njegove reči su bile: „Uzdrhtao sam i plašim se, ali u volji svoje sabraće kardinala gledam odraz Božje volje te prihvaćam tu službu. Pouzdajem se u vaše molitve i sagibljem glavu i ramena da prihvatim teret križa".

U svojoj prvoj poruci svetu očinskom se ljubavlju potsetio na otsutne kardinale, na sve nadbiskupe i biskupe, na kler i na sve vernike. Naročito su mu dragi oni koji trpe. Toplé reči je uputio razjedinjenim kršćanima te ih pozvao u crkveno jedinstvo. Zajamčio im je kao zajednički otac svoju ljubav i blagonaklonost. Konačno je zaželeo vladarima država uspeh u radu za mir. Oružje uništenja neka upotrebe za oruđe mira i napretka.

4. novembra, na imendan sv. Karla Boromejskog, na balkonu crkve sv. Petra svečano je bio krunisan trostrukom papinskom krunom — tiarom. Po čitavom su se katoličkom svetu obavljala svečana bogosluženja za Božji blagoslov, sretan rad i dug život sadašnjeg Pape.

Na ramena se Pape Ivana XXIII spustila najveća vlast i palo najteže breme vrhovnog vidljivog poglavara svete katoličke Crkve. Opet imamo nepogrešivog učitelja i čuvara nepromenljive Kristove nauke, a ostali imaju pouzdan svetionik, po kome mogu upravljati kormilo svoje lađe. Mi katolici imamo opet vrhovnog pastira koji brižnom ljubavlju bdije nad našim dušama vodeći nas u večnu domovinu, a oni koji ne pripadaju Kristovom stadu imaju u Papi oca svih naroda, milosrdnog Samaritanca koji se sagiblje nad ljudskom bedom ulevajući u rane ulja i vina kršćanske dobrotvornosti.

Katolička je Crkva znak uzdignut nad narodima. Kako je moguće prirodno rastumačiti čvrsto jedinstvo: da gotovo pola milijarde katolika svih naroda, rasa, jezika, svakog kulturnog stepena isto veruje, istog crkvenog poglavara poštuje, ljubi i sluša, prima iste sakramente te se smatra

jednim otajstvenim Telom Kristovim? To je veliko moralno čudo! Obistinjuje se Kristovo obećanje: I vrata je paklena neće nadvladati. Uz svu starost i rasprostranjenost katolička Crkva je uvek mlada, puna snage i poleta, sposobna da i u doba najvećeg progonstva pridobiva nove poklonike Kristu Kralju. To je očita milost Božja.

Papu, živog zamenika Kristova na zemlji vodi Sveti Duh, prati naročita milost Božja. Teška je to služba. Mnogo se neprijatelja diže protiv njega. Paklene sile ne prestaju stvarati pometnju, čak među katolicima. — Rado slušajmo reč našeg svetog Oca Pape Ivana XXIII i često se molimo: Gospodin ga sačuvao i poživio i blažena učinio na zemlji i ne dao ga na volju neprijateljima njegovim.

Tko ne pozna Svetog Pisma, ne pozna Krista

IZVOR STRPLJIVOSTI I UTJEHE

Na drugu nedelju došašća (adventa) imamo u sv. Misi poslanicu uzetu iz pisma svetog Pavla Rimljanima (15, 4—13. Da shvatimo advensku vrijednost ove misne poslanice, bit će opet najbolje, da pogledamo najprije, kakve povjesne okolnosti pretpostavlja ovo 15. poglavlje Pavlove poslanice Rimljanima. Evo međutim cijelog teksta poslanice:

Bračo! Štogod je bilo pisano, bilo je pisano nama na pouku, da se nadamo po strpljivosti i utjehi Pisma. A Bog strpljivosti i utjehe dao vam, da međusobno isto mislite po Isusu Kristu i da jednodušno, jednim ustima slavite Boga i Oca Gospodina našega Isusa Krista. Zato primajte jedan drugoga kao što je i Krist vas primio na slavu Božju. Jer kažem, da je Isus Krist bio sluga obrezanih radi istinitosti Božje, da potvrdi obećanja dana ocima, a narodi da slave Boga radi milosrđa, kao što je pisano: „Zato ću te, Gospodine, slaviti među narodima i pjevat ću tvomu imenu". I opet govori: „Veselite se, narodi, s njegovim pukom!" I opet: „Hvalite Gospodina, svi narodi, i uzvisujte ga, sva plemena!" A Izaija kaže: „Bit će korjen Jesejev, i narodi će se uzdati u onoga, koji ustaje, da vlada nad narodima". A Bog nade napunio vas svakom radošću i mirom u vjeri, da obilujete u nadi i jakosti Duha Svetoga.

1. Ovaj je tekst uzet iz onog dijela poslanice Rimljanima, koji sadrži praktične Pavlove savjete (12, 1—15, 13). Tu Pavao govori rimskim vjernicima o različitim njihovim potrebama i poteškoćama. U 14. i 15. poglavlju obrađuje posebnu jednu okolnost tadanje rimske crkve. Bile su u njoj tada kao neke dvije skupine. Jednu su, manje brojnu, sačinjavali pokršteni Židovi, a druga se sastojala od pokrštenih pogana. Prva se skupina uzdržavala od svakog mesa i vina i bila je u tom pogledu gotovo skrupulozna, dok je druga u toj stvari bila vrlo jednostavna, širokogrudna. Između obih skupina nije postojao potpuni onaj sklad, koji mora biti među Isusovim sljedbenicima. Nisu to bile nikakve razlike u vjerovanju, nego jedino razlike u obdržavanju nekih običaja, nekih odreknuća, neke apstinencije. Skupinu ovih apstinenata Pavao nazivlje „slabima", jer su to bili ljudi nekako odviše nježne, slabe savjesti. Od straha, da ne bi možda jeli od mesa, nekoć žrtvovanog idolima, oni su se uopće uzdržavali od svakog mesa, pa i od vina, sve od straha, da nije možda jedan dio tog vina, što ga uživaju, bio izljeven poganskim bogovima kao žrtva ljevanica.

Pavao u 15. poglavlju savjetuje „jakima", da podnose sve „slabosti" ovih „slabih". Prema „slabima" moraju postupati strpljivo, s razumijevanjem i ljubavlju, a ne možda s prezirom i smijehom ironije. Ne smijete ugađati samima sebi, veli Apostol, jer ni Krist nije ugađao sebi, nego je preuzeo na sebe sva poniženja zemaljskog života, muke i smrti. To je već

unapred bilo zapisano u Svetom Pismu. A sve, što je napisano u Svetom Pismu, kako Starog tako i Novog Zavjeta, napisano je na našu pouku, na korist vjernika Isusove Crkve, kako bismo u životnim poteškoćama živjeli u nadi na buduće blaženstvo po strpljivosti i utjehi, koju nalazimo u Svetom Pismu. A tu strpljivost i utjehu daje nam Sveto Pismo po svojem naučavanju i po primjerima svetih velikana.

Ta pouka strpljivosti i utjehe u Svetom Pismu potječe od samoga Boga, koji je pravi autor Svetog Pisma. Pavao živo želi, da taj Bog udijeli Rimljanima vjernicima jednodušnost i međusobno podnašanje. Jednodušnost u mišljenju i djelovanju dolazi djelomično dakako od samog ljudskog nastojanja, no ona je prije svega Božji dar.

2. Na prvi pogled izgledaju malo zagonetne ove riječi, što ih Pavao daje kao neki zaključak, posljedicu svega, što je dosada rekao: „Zato primajte jedan drugoga, kao što je i Krist vas primio na slavu Božju". „Primati" znači u ovom slučaju: uzeti u svoje društvo, prigrliti, ne odbijati od sebe, uzeti k sebi. Za primjer i uzor uzima Pavao opet Isusa. On je sve k sebi uzeo, sve primio, sve ljude k sebi privukao i prikazao ih svome Ocu na slavu, očistivši ih od grijeha.

Isus nije činio nikakve razlike među ljudima, no zapravo ipak postoji neka razlika između Židova s jedne strane, i svih ostalih, prije poganskih, naroda s druge strane. Kako su t. zv. „slabi" bili pokršteni Židovi, Pavao ovdje pokazuje, da oni zapravo imaju jednu prednost pred pokrštenim poganima, pa je i to razlog, zašto ih ovi potonji moraju ljubiti a i posebno cijeniti. Židovi su naime dobili milost obraćenja po Božjem obećanju, jer Bog je već odavno odabrao taj narod i obećao u prvome redu Mesiju Otkupitelja baš njemu. Dakle njima pripada Mesija i mesijansko otkupljenje po nekom pravu. Dajući Židovima plodove svoga otkupiteljskog djela, Isus je potvrdio istinitost Božjih obećanja. A poganskim narodima Bog, da tako kažemo, nije bio „dužan" dati milost otkupljenja po nekom njihovom pravu. On ih je otkupio po čistom svom milosrđu.

Sada sveti Pavao nabraja više tekstova iz Starog Zavjeta, koji pokazuju, kako su „narodi", to jest poganski narodi, po Božjem milosrđu pozvani u Crkvu.

3. Posljednja rečenica ove misne poslanice izražava Pavlove želje rimskim vjernicima: da po svojoj vjeri, koja ih je oslobodila od grijeha, budu puni radosti i mira, tako da obiluje u njima nada po jakosti Svetog Duha. Ovaj Sveti Duh, koji stanuje u pravednim dušama, neprestano drži budnu nadu u vječni život i tako daje jakost, da te duše lakše podnose križeve zemaljskog života.

Iz ovog se izlaganja jasno zapaža adventska vrijednost ove misne poslanice. Za vrijeme ovog zemaljskog života, koji je kao neki advent, Sveto Pismo i uopće naša sv. vjera jesu za sve kršćane trajni izvor utjehe i jakosti.

POD MIKROSKOPOM I BEZ NJEGA

III Bijeg pred logičkim zaključkom

Koga ne uzdiže pogled u azurne visine neba? Koga ne zadivljuju tako raznolike i veličanstvene meteorološke pojave? Ali i ptičje carstvo, koje se tu nalazi u svom elementu i lakoćom savladava najveće daljine bez ikakovih motora i glomaznih aparatura samom snagom svojih krila, pobuđuje u nama divljenje. Ne dive se tome samo obični ljudi, nego i učenjaci.

Tu treba istaknuti i zagonetno snalaženje ptica selica. Kako to jedna ptica selica svake godine pogodi točno put od Engleske do najzabačenijeg otoka na južnoj polutki Tristan da Cunha? Neki su mislili, da stariji pokazuju put mlađima. Ali n. pr. kod čvoraka putuju mlađi prije starijih, dakle otpada teorija vodstva. Pisac priznaje, da iskustvo potvrđuje činjenicu, da je poznavanje puta prirođeno. »Na koji pak način ptice poznaju put, potpuno je zagonetno.« (str. 184.)

Jednu ptičicu (Brythaes rubecula) prenijeli su iz Potsdama čak u južnu Bavarsku i pustili je. Nakon nekoliko nedelja bila je opet u Potsdamu. Slično su lastavice prenešene iz Berlina u

Holandiju, da nakon četvrtog dana bude već polovica njih u svojim gnijezdima u Berlinu.

Dakle nije samo sastav krila ono, što zadivljuje, nego i cjelokupan ustroj. Svakako se po treperenju krioca mušica i kukaca vidi, da ne zaostaju za elisama najsavršenijih modernih aviona (to se pozna već po zvuku: koje izvode glas G trepte 200 puta u sekundi, one sa glasom E 650 puta itd.), a i snaga im je neshvatljivo silna, dok mogu n. pr. obalne morske lastavice dvaput godišnje prevaliti put od 17.000 km, od Pola do Pola. Ima tu i drugih stvari, kod kojih se ne ćemo zadržavati.

Slično nas zadivljuje i pogled na more. Dubine Oceana možemo ubrojiti u područje, gdje ljudi nemaju apsolutno nikakove ingerencije. Tamo je za nas nepoznat svijet i po dosada proširenom vulgarnom shvaćanju strašan mračni ponor. Ali nije tako. I u te najveće ponore dopire nečija ruka, ruka onog istog uma, koji je i u ovoj našoj prirodi na površini zemlje napravio uzoran red .

Pisac razlaže, kako je sve ono, što se iz tih silnih dubina iznese na svijetlo, samo bijedan izbor, jer ribe izbjegavaju mreže. Ali i ono, što je prirodoslovac William Beebe gledao kroz prozor od kvarca svoje kugle, nije ljudsko oko još vidjelo. U dubini od 923 m život u moru nije bio ništa oskudniji nego gore ispod same površine. Osobito je puno **»pustolovnih oblika«** što samo potvrđuje ono, što je pisac spomenuo govoreći o **»neumornoj fantaziji stvarajuće umjetnice, koja uvijek izmišlja nove mogućnosti i pretvara ih u djelo.«**

Već je njemačka Valdivia-ekspedicija ustanovila, da ribe u dubini imaju originalno zamišljene vlastite izvore svjetlosti, kojima se mi možemo samo diviti, a ne možemo ih potpuno shvatiti, a kamo li oponašati. Ima riba sa reflektorima iz mikroskopski sitnih kristala, koje svjetlost povećavaju, imaju naprave da svijetlo po volji trne i pale. Po svijetlu se ribe iste vrste i u najvećim dubinama međusobno prepoznavaju. Neke imaju svjetle organe doista »pustolovnih oblika". Tako n. pr. riba Melanocetus ima sijalicu na izraslini na nosu, što služi kao meka iznad razjapljenog ždrijela, u kojem svršavaju ribice, koje primamljene svijetlom dođu bliže (str. 177).

Jedna vrsta sipe progonjena postaje najednom crna i onda izbaci oblačić crne tinte, koja začudo ostane skupljena u obliku i boji same ribe. Dok se progonitelj obara na te oblačiće, sipa najednom promjeni boju i postane snježno bijela, te tako u drugom odijelu bježi bez brige dalje (str. 174). Zar to nije majstorija prvog reda? Ali gle, zapažena je i drukčija pojava. Beebe je u dubini vidio ribe, koje progonjene izbacuju oblak svijetla, a same se u mraku gube (str. 179).

Danski biolog J. Schmidt ispitao je zagonetni put jegulje. Jegulje se mrijeste u dubini Atlantika. Nikome nije poznata sudbina starih jegulja, ali je poznato, da se mlade jegulje tamo ne zadržavaju, nego pune 3 godine putuju silnim oceanskim prostorima da kao 7 cm malene jeguljice dopru do ušća evropskih rijeka. U slatkim vodama ostaju šest do deset godina, narastu do metar i po duljine i 5 kg težine i onda se opet vraćaju u more.

Ali zašto losos radi obratno? On se mrijesti u rijekama, a ne u moru kao jegulja. Učenjaci su pratili njihovo putovanje i doznali, da se uvijek vraćaju u istu rijeku. Zanimiva je pojava, da se za to vrijeme teško mogu uloviti na udicu, jer cijelo vrijeme putovanja ne jedu ništa. Slučajno ulovljeni lososi imali su posve prazan želudac. Kako mogu tako naporan i dug put izdržati bez hrane? Kako se snalaze u dubokim morima i pogode put u domovinski kraj?

Koliko je beskrajno more, toliko i tajna sakriva, kojima ljudi samo tu i tamo u trag ulaze.

Ali ne ćemo se mi tu zadržavati nego preći na temu, koja je izgleda i autoru glavna, to jest na pitanje evolucije i pretvaranje vrsta.

Pisac je monista, ali ipak priznaje poteškoće, koje stoje na putu materijalističkom shvatanju svijeta.

Kad govori o baštinjenju svojstava, uza sve simpatije za Lamarcka priznaje, da su **»mnogobrojni pokusi dokazali, da se uplivi okoline ne baštine«**, a onda ipak daje oduška srcu i izražava čeznutljivu nadu, da će **»povijesti naslijeđa možda još uspjeti, da unese svijetlu zraku razumijevanja u tamne sile, koje su tu na djelu** (str. 350).

Međutim nema tu ni govora o »tamnim silama«. Tu su naprotiv na djelu svijetle i sjajne sile onoga, koji je sve dobro i lijepo stvorio i koji može da i onim najsitnijim česticama materije da veličanstvene moći. I sam autor se divi govoreći o onih 48 nevidljivih hromosoma na spermi: **»Tko može sebi predstaviti upliv čestice od jednog tisućeg dijela milimetra na poteze lica, karakter i čak način, kako tko kiše i pljuje.«**

Stvarno je dokazano, da o tim najsitnijim mrvicama materije ovisi rast tijela, duljina ušesa, kovrčanje kose, broj prsti, osjetljivost spram bolesti, čak i muzikalna nadarenost itd. (str. 303). Ali upravo tu se vidi, da je materija uronjena u duh, a ne obratno, dok se preko tih mikroskopskih čestica prenašaju svojstva davno živućih predaka. Tko može osim Boga velikoga život cijelih generacija utisnuti u jedan punctum indivisibile?

Lijepo je od pisca, što spominje, da je već kod djeteta u utrobi deblja koža na tabanima i da se slično na prednjim nogama afričke bradavičave svinje vide prije rođenja žuljevi na mjestima, na kojima će životinja pasući klečati, a tako se i u amazonskoj kokoši sa zavinutom gušom (u kojoj se hrana dulje zadržava radi probavljanja) već u jajetu mlade ptice vidi žulj na mjestu, na koje će se ptica oslanjati radi takove velike guše (str. 348 i 349).

To sve ruši onu djetinjastu Lamarkovu priču o postepenom debljanju slonove šije i prelaz konjskog prsta u kopito (str. 347). Isto tako je neznanstveno shvaćanje, da su t. zv. rudimentarni organi ostaci neupotrebljavanih organa. A svi primjeri autorovi, koje navodi kao dokaz mutacija, tiču se samo promjena unutar iste vrsti. Opažanja Morgana i Baura ne dokazuju protivno (str. 344). Tu ćemo spomenuti i šaljivu primjedbu autorovu: **»Ako netko (kroz ne znam koliko generacija) psima reže rep, nitko razuman ne očekuje, da će jednog dana doći na svijet štene bez repa.«** (str. 346).

Pisac lojalno priznaje vrijednost otkrića svećenika Mendela i njima se u poglavlju o nasljedstvu opširno bavi, a upravo ta otkrića pokazuju silnu zakonitost i divan red u prirodi, koji obavezuje nebrojene generacije, što može učiniti samo onaj, koji ne zna za granice prostora i vremena.

Pisac priznaje, da **»danas stoji znanost na stanovištu, da postanak novog života iz neživih tvoriva dosad nije opažao i možda (!) uz današnje okolnosti (!) na zemlji nije ni moguć«** (str. 331), pa da ne mora dozvoliti stvaralačku intervenciju Božju, bježi na druge zvijezde i planete. **»Dapače se mislilo, da život na zemlji nikad nije nanovo postao, nego da su klice k nama došle sa krijesnicama ili drugim nebeskim vozilima iz svemirskog prostora — što svakako samo dalje pomiče poteškoću s jedne zvijezde na drugu.«** (str. 331).

Simpatična je ta iskrenost, ali eto, uza svu očevidnost, kako bi logično trebalo po zdravom razumu riješiti problem, pisac bježi u skepsu i agnosticizam, omiljelo skonište razočaranih materijalista: **»Ima toliko toga lijepoga, za što vjerujemo da mudrujemo o stvarima, koje nikad ne ćemo znati ni moći razumjeti!«** To je komotno, ali za jednoga učenjaka nije fair. To nam najbolje pokazuje, kako predrasude iskrivljuju rezultate i zaključke inače spremnih učenjaka. To nam pokazuje potrebu jedne biologije, koju bi mogli dati u ruke našoj katoličkoj mladoj inteligenciji bez straha, da će iza študija ostati nagomilani čitavi oblaci magle i nerješenih pitanja.

Iz ovog kratkog prikaza smo izostavili piščev glomazni biološki materijal, koji i onako nalazimo u svakoj opširnoj somatologiji. Pisac nigdje ne spominje famoznog Haeckela, ali preuzima od njega skoro sve monističke znanstveno-popularne floskule, o kojima ne ćemo dangubiti, jer nisu dokazane. Čim pisac započinje svoje poglavlje o razvijanju vrsta, odmah tvrdi, bez dokaza dakako, svečano i apodiktično: **»Okamenine su neposredni dokaz, da su se vrste živih bića s vremenom mijenjale«** (str. 326). Mi znamo, da je to jedno od glavnih poglavlja monističkog evanđelja, ali nažalost stvar ne stoji tako, bar u toj formulaciji. Iskopine dokazuju, da su se izmjenjavale vrste živih bića jedne **iza** drugih, ali ne **iz** drugih, što je silna razlika.

Na koncu pisac dosljedno donosi dva **»konkretna dokaza«** životinjskog porijekla čovjeka: sličnost organa i probu krvi. Nije ovdje mjesto, da se upuštamo u obaranje tih tvrdnja. Mišljenje modernih učenjaka u tom području sve je opreznije i kritičnije i sve bliže biblijskom prikazu. Pisac nije uspio ni s montažom onih četiriju lubanja na koncu. I dijete već na prvi pogled vidi, da je ona prva lubanja životinjska, a one zadnje dvije ljudske. Ona, koja bi trebala biti veza i most između čimpanze i čovjeka, nije uspjela. Taj Pithecantropus ima donji dio »popunjen«. Iza lanjskih dokazanih falzificiranja u Londonu (Vidi »Otkrića« Zagreb, br. 5 1954, str. 386) treba primati s rezervom sve te nalaze kostiju »čovjeka-majmuna«.

(Svršetak)

BIJELA GOSPA U LURDU

12. Boljem vremenu u susret

Tko je hodočastio u Lurd i našao se ondje za vrijeme velikih hodočašća, kao što je ono godišnje n a r o d n o francusko hodočašće, kad se znade kod Masabjela najednom sleći i do dvadeset tisuća pobožnih vjernika, morao je i nehotice osjetiti neku tajanstvenu silu, koja ga je primoravala, da se preda onom općem vjerskom zanosu. Mnoge su oči tada zaplakale, mnoga srca skrušeno zakucala, mnoge duše odlučile promijeniti dotadašnji život i odsada biti stopostotna kršćanska duša...

I doista, u Lurdu su se dogodila mnoga, i iznenadna, obraćenja. I to je jedna od najljepših stranica njegove povijesti... Ali onaj zanos krije u sebi i veliku opasnost: da to bude samo č a s o v i t zanos, koji će prestati, kad čovjek ode iz Lurda i vrati se svom svakidašnjem poslu i zanimanju...

Na tu je opasnost upozorio još 1932. dubokoumni francuski katolički pjesnik i pisac, akademik-besmrtnik, Franjo M o r i j a k, u svom sjajnom djelu o Lurdu: »H o d o č a s n i c i«. Njegove ozbiljne riječi zaslužuju, da ih upravo u cijelosti prenesemo:

»Što treba izbjegavati u dodiru s ovim mnoštvom jest: t r a ž e n j e u z b u đ e n j a pod svaku cijenu. Treba se osvježiti, ali ne se u tome zadržati. Samo o b i č n i život prokušava našu vjeru. Svako od onih bića, koja sačinjavaju ovu ljudsku plimu, povratit će se svojoj kući, svom zanimanju. Ne će se više raditi o tome, da nas val podigne; trebat će iskorištavati dan po dan milost, koju smo primili, daleko od svakog zanosa i od svakog slavlja. Ove duhovne kupelji ne smiju se protegnuti preko mjere. U Lurdu duša po naravi kršćanska predaje se zanosu. Ali kad njezino hodočašće svrši, radi se o tome, da se snage, što ih je ondje primila, p o k a ž u u ž i v o t u svakidašnjice. Trajati, ustrajati, napredovati, u tome je sav kršćanski život; i eto

zbog toga poslije krize, koju nazivamo obraćenjem, trebalo bi uvijek pustiti da prođe nekoliko mjeseci, ako ne i godina šutnje, kao što u Lurdu čekaju godinu dana, da se uvjere o trajnosti čudesnog ozdravljenja. Nadasve, preveć osjećajni hodočasnici neka se ne pouzdavaju u svoje živce! Poslije onih velikih živčanih napregnuća, gdje žar ulazi veoma malo, u opasnosti su da dožive čudne povratke na staro i izloženi su opasnosti, da im duhovne stvari postanu odvratne.«

Odlični akademik upozoruje na upliv masa, na ono, što su neki nazvali psihologijom masa. No drugi jedan akademik ističe i upliv same prirode i samog okoliša lurdskog svetišta. Poznati pisac Daniel-Rops osjetio je i zavolio čar Lurda osobito u njegovoj osamljenosti i tišini, u rano kišovito i burno proljeće, kad ima veoma malo hodočasnika. U toj osamljenosti i udaljenosti od vreve i buke, njemu se činilo da osjeća »prisutnost Milosti i Vječnosti«.

»Gava je škrgutala iza nas udarajući punim valovima o zid, koji podržava terasu Spilje. Mršava svjetlost ranog mutnog dana ovijala nas je.

»Koliko nas je bilo, razasutih po onim klupama na otvorenu?... Možda dvadeset ili trideset. Nad sumrakom one udubine, u kojoj je djevojčica vidjela kako joj se osamnaest puta pojavljuje Gospa u bjelini, isticao se snop voštanica s minijaturnom jasnoćom; a odozdo osvijetljen, drugi snop, snop štakā, sličio je na nekakvu rpu stalaktita žutih i sivih. Izmiješan sa šumorom vode, svećenikov glas je dopirao do mene samo isprekidan. Kad bi se okrenuo, vidio sam njegovo lice, mlado, ali izraziło, kako se ispruža prema nama s divnim izražajem mističkog žara. Kako li je bila potresna, ova Misa zornica!

»Kako li je, uza sav oštar zrak i vlažnu studen, nešto toplo i vruće ulazilo u dušu, u ovoj samoći i ovoj pričesti!...«

Jest, u Lurdu ima nešto, što tako živo i neodoljivo ulazi u dušu, u svaku dušu! Onaj »fluid«, kojemu su liječnici bezvjerci pripisivali »čudesnu« moć ozdravljenja... Mi znamo, da nikakav »čudesni fluid« ne može izliječiti ni najmanjeg bolesnog organa, a sva čudesna ozdravljenja u Lurdu moraju imati za prvi uvjet: da se radilo o organskom oboljenju. Ne, ne radi se o takvu »fluidu«, nego o snazi **vjerskog** uvjerenja, koje u Lurdu neodoljivo djeluje i na one, koji ga možda nemaju. I evo, ovo posljednje: iskreno vjersko uvjerenje ponijeti iz Lurda i po njemu živjeti tako, da i druge osvaja; **to** je ono, što se zove — misija Lurda...

I kad ove godine slavimo stogodišnjicu lurdskih ukazanja, ne smijemo to shvatiti kao proslavu nečeg prošloga; kao samo uspomenu davnih događaja. Ne tako!

Nego lurdska stogodišnjica i njezina proslava imaju biti afirmacija nečeg živa i trajna; moraju značiti duhovnu obnovu, uvod u novo, bolje razdoblje!

Njemački franjevac P. Gangolf, u jednom napisu o Lurdu, ima i ove lijepe riječi:

»To bi imao biti osobiti plod svakog hodočašća u Lurd, ali i plod ove jubilejske godine za sve, koji će samo u duhu poći u Lurd i pohoditi svetu Spilju: Da opet jasno upoznamo smisao našega križa i budemo spremni dragovoljno i rado ga dalje nositi slijedeći Krista s Križem, u pratnji njegove svete Majke i po Bernardičinu primjeru! I da svoje srce oslobodimo od svakog niskog samoljublja i napunimo ga velikom, toplom, na pomoć i na žrtvu spremnom ljubavlju prema našoj braći i sestrama u nevolji!«

Zato je i sam Sveti Otac Pijo XII., u svojoj lurdskoj Enciklici na francuskom jeziku (2. VII. 1957.), živo preporučio Biskupima i svećenicima, da uznastoje, kako bi hodočašća, što će se 1958. kretati prema Lurdu, bila »tako pripravljena, tako izvršena i nadasve kako bi za njima slijedila takva sutrašnjica, da sve to bude što pogodnije za duboko i trajno djelovanje Milosti«.

— »Hoćete li biti tako dobri pa doći...«, govorila je Presveta Djevica Bernardici, — nastavlja Sv. Otac. Ovaj obzirni poziv, koji ne primorava, koji se upravlja srcu i pažljivo potiče na slobodan i velikodušan odgovor, Božja Majka upravlja opet svojoj djeci u Francuskoj i u svijetu. Nenametljivo ih pospješuje, da se i sami obnove i da svim svojim silama porade oko spasa svijeta. Kršćani ne će ostati gluhi na taj poziv; oni će poći k Mariji. I svakomu bismo od njih na kraju ovog Pisma željeli reći sa svetim Bernardom: — »U pogiblima, u tjeskobama, u neizvjesnostima, misli na Mariju, zazovi Mariju... Idući za Njom, nećeš zalutati; Njoj se moleći, ne ćeš očajati; misleći na Nju, ne ćeš pogriješiti; kad te Ona drži, ne ćeš pasti; kad te Ona štiti, ne trebaš se bojati; kad te Ona vodi, ne ćeš se umoriti; kad ti je Ona milostiva, stići ćeš na cilj...«

*

»Stići ćeš na cilj!...« kako li su utješne te riječi! Njima je izrečena glavna misao i glavna svrha i Lurda i svega, što se ondje događa i što će se — uzdamo se — još dugo i dugo događati: da ljudi dođu k svom konačnom cilju, a taj je — dobri Bog!

Po Mariji k Isusu Kristu!

Već ovdje na zemlji, a onda i konačno u nebu!

Toga je uvjerenja bio i onaj znameniti učenjak i liječnik, član mnogih akademija i nosilac najviših odlikovanja, koji je kao predsjednik Liječničkog ureda od 1947. sav svoj život i rad posvetio službi Bijele Gospe u Lurdu — dr. Franjo Lerè. Ni jednog dana nije izostavio moljenje Ružarija. Jednom je prijatelju priznao: — Ne bojim se smrti; ona je zapravo povratak u Očevu kuću...

I kad je 8. svibnja 1954. blago preminuo, priređene su mu zadušnice u bazilici Bezgrešnog Začeća u Lurdu. Tada su nad njegovim odrom pjevali Marijinu pjesmu: Veliča duša moja Gospoda! — pjesmu svete nade i radosti...

Isto tako su pjevali Magnifikat i nad lijesom »Gospodina viteza« Stjepana de Bošana. On je još 24. rujna 1885. pred bijelim kipom u lurdskoj Spilji, kao suosnivač Udruženja bolničara Gospe Lurdske, položio zavjet, da će do smrti služiti Mariji u njezinim bolesnicima. I ustrajao je u toj samaritanskoj službi 72 godine: napustio ju je onoga dana, kad je kao starac od 98 godina umro — 21. VIII. 1957. Njegov mrtvački lijes spustili su pred oltar u Spilji — jedino njegov dosada! — i pjevali: Veliča duša moja Gospoda!...

Taj dirljivi obred završen je pjevanjem:

Salve Regina! — Zdravo, Kraljice, Majko milosrđa!...

Lurd je kraljevstvo Marije Bezgrešne, Majke milosrđa i ljubavi...

— Kraj —

BILI SMO U LURDU

Vjerujem, da govorim iz srca svakog pojedinog od devedeset hodočasnika iz Jugoslavije, ako i na ovom mjestu dadem izraza ponizne, djetinje zahvalnosti Njoj — našoj dragoj Majci, što smo mogli u ovoj njenoj jubilarnoj godini hodočastiti u Lurd.

Znamo mi vrlo dobro, da nas Marija čuje svagdje. Njeno majčinsko srce spremno je, da izlije svoje blagodati na svako svoje dijete, gdjegod ono zavapilo za njenom pomoći. Skrovitost srca, koje vjeruje, koje se bezazleno pouzdaje u Majku — to je najdivnije svetište, u kojem je Ona toliko blizu, koliko i u ma kojoj velebnoj bazilici, koja je baš njoj posvećena.

Ipak smo sretni, da smo mogli u Lurd.

Možda će koji čitatelj reći: pa razumljivo je, vidjeli ste svijeta. Prošli kroz prekrasne krajeve, znamenite gradove.

Da, vidjeli smo mnogo toga lijepoga. Zelena, plodna Lombardijska dolina liči na prostran, uređen vrt. Divili smo se veličanstvenoj milanskoj katedrali. U Padovi smo se molili na grobu sv. Ante. U Monte Karlu smo prolazili kroz aleje limuna, narandži, palmi — pa čak i biberova drveća. Prošetali smo se Nicom, a u Monaku nas je zabavljao teatralni ceremonijal gardiste, koji se šeće pred kneževom palačom. Grad na vodi — Venecija — podsjetio nas je na romantiku blistavih vjekova, koji su prohujali.

Ali nitko od nas nije ni za časak zaboravio, da mi nismo turisti, izletnici, nego da smo Marijini hodočasnici. Čežnja za onim dragim krajem, što ga je nebeska Kraljica posvetila svojim prisustvom — zasjenila je sve druge utiske, koje smo doživljavali na putu.

A kod povratka se osjećalo, da svaki nosi srce puno, prepuno rijetke radosti. Lica su vesela, razdragana, u očima se možda zapaža umornost od puta — ali na čelu lebdi smirenost, spokojstvo. Vidiš, duša je obuzeta nečim, što je čini bogatom, sretnom. Marija, Marija — Njen lik živi u svakom od nas.

Eto, zbog toga smo išli u Lurd.

Naše molitve — Marija ih čuje svagdje i uvijek. A koliki su, koji nisu u Lurdu ozdravili — pa i među nama je bilo 3—4 takova bolesnika-bolesnice.

Ali ono, što ćete u Lurdu sigurno steći, ako ste pošli ne kao turista, nego kao hodočasnik, to je nebeski lik Bezgrešne u duši, to je toplina njene ljubavi, kojom je na tajanstven, neobjašnjiv način Majka ogrijala Vaše srce.

Prije sto godina, jedina je Bernardica, siromašna, bezazlena djevojčica vidjela na svoje oči nebesku Djevicu. Osamnaest puta ju je vidjela i s njom razgovarala. Nitko više osim Bernardice nije na svoje oči vidio u Lurdu Mariju.

Pa ipak! I najveći skeptici već onda, dok je Bernardica razgovarala sa svojom »Bijelom Gospođom« — osvjedočili su se, da je Marija zaista sišla u Masabjelsku špilju. Njezin nebeski sjaj tako se jasno odražavao na licu one jednostavne, neuke djevojčice.

Otada, kroz sto godina, najrazličitiji ljudi, najučenije glave svih mogućih zvanja, mišljenja, temperamenata uvjerili su se o bezbrojnim dobročinstvima, kojima nebeska Majka bez prestanka obasiplje tolike bijedne, ožalošćene, zalutale — baš ovdje, u Lurdu.

I mi, jugoslavenski hodočasnici, vidjeli smo u Lurdu nebeski sjaj, što ga je prisustvo Kraljice neba prije sto godina razasulo nad lurdskom špiljom i koji se i danas odražava na hiljadama lica. Mi smo svi osjetili, da je zraka s Marijine neopisivo divne i uzvišene pojave pala i po našim licima, da je zaronila u najintimnije dubine naših srdaca.

I to smo ponijeli iz Lurda!

Možda će Vam slijedeće kratko razmatranje, što ga je jedan od učesnika u hodočašću priposlao uredništvu »Blagovesti«, zornije prikazati osjećaje, što ih se može doživjeti kod Majke u Lurdu:

Razgovor s Njom!

Uzbuđeni su osjećaji. Srce brže bije. Prvi korak u Lurdu. Velika milost. Ona je tu bila prije 100 godina. Spustila se da se porazgovori sa djecom. Da nam kaže majčinske riječi. Došla je ne jedamput. Puno puta. Tko? Majka! Čija? Naša! Posrednica svih milosti!

Trnci prolaze čitavim bićem. Ganutljivo je. Duša se trese. Idem njezinim stopama. Sve bliže i bliže. Oči se cakle. Sve u meni poigrava. Zanos je tu. Gle, eno je! Ona! Ona! Divan kip! Gledam je. Taj trenutak kao da nitko oko mene ne postoji. Nitko! Ni materija. Ni vrućina, ni sparina. Samo ona. Blizu je mene. Razgovor počima. Od srca, nevezan, skokovit, spontan, ganutljiv, veseo, čaroban, iskren...

Ona me gleda. Šapće. Odgovara. Pogled joj prodire u dušu. Osjećam.

Rasvjetljuje dušu. Vidim se posve jasno. Jest, ja sam. Onaj iz H... sa pogreškama, grijesima.

Točno ih gledam, nikad ih tako jasno ne spoznah. Sada, tu pred Njom upoznah sebe, dušu, dubinu svoje duše. Milost! Da, milost postaje opipljiva.

U taj čas svi prigovori protiv vjere, Crkve i Boga postaju besmisao, bez temelja, neosnovani, prah pod konjskim kopitom, dim na vjetru, neshvatljivo nelogični, puni opreka, nadimanja sile, dokaz bez dokaza, zaostalost, varka...

Gleda me dalje. Zraka Njezina Srca prodire dublje u dušu. Još me ima, neistraženo bogatstvo duše. Nisam ni sam znao. Gledam dubinski prerez. Sve sjajnija svjetlost, to je duša, ali samo stvoreni duh. Zatvaraj oči, ne gledaj! To je sveti šator, bogatstvo jedne jedine duše. Čudim se da sam to ja nosio u sebi — a ne znadoh. Shvaćam sv. Pavla: »Vi ste hram Duha Svetoga«. Hvala!

Ona kao da mene samo gleda. Pokazuje dubine moje duše. Zapanjen gledam. Pitao bih je, ali je jezik ukočen. Ne znam govoriti, samo mislim. Razumije me, odgovara. Dijete moje, vidiš bogatstvo svoje duše? U dubini tvoje duše i u duši svakog čovjeka trebao bi stanovati moj Sin. To je moja poruka!

Da, zato je duša tako lijepa, jer je mjesto za Stvoritelja. Daj, učini da svi ljudi upoznaju što ja upoznah i prestat će nijekati Istinu. Pogleda me, rastuži se. Imaju Crkvu i svećenike — reče.

Moli, moli se za sve ljude! Hoću, počimam, obuhvaćam sve: svoju obitelj, zavičaj, dragu domovinu, susjedne zemlje, čitav svijet, nesjedinjene, pogane, neprijatelje, i opet svetog Oca, biskupe i svećenike, redovnike i redovnice, svećenički naraštaj, radnike i seljake, bolesne, žalosne, utamničene...

Postajem širokogrudan, pomlađen, pun poleta. Sad razumijem velike ljude: sv. Franju, Ignacija, Jozafata, Tavilića, Merza...

Idemo! Kuda? Kreće procesija. Zbogom Mati! Ostavi mi ovu svjetlost u duši i bit ću junak. Daj je i drugima, da i oni budu sretni. Privuci ih sebi, Mati! — Hoću, ali imaju Crkvu i svećenike! Zbogom Mati!

BOJIŠTE VJEČNOGA KRIJESA

Dio prvi: Kula na dvercima

— Nastavak —

Dolazi samo plemić povojem povezane glave i nepomičnih očiju. On ispituje u nekoliko navrata jedno isto. Cvjetan ne misli na pitanja. Pitanja ne postoje. On misli samo na odgovore, već napamet naučene, koji prolaze istim redosljedom. Odgovara mahinalno tupim, raskvašenim glasom.

— — — — — — ?

— Cvjetan Tavilić od Velima.

— — — — — — ?

— Jest. Pod zastavom hrvatsko-ugarske kraljice Marije.

— — — — — — ?

— Jest. Protiv vojske gospodina bana Ivaniša Horvata.

— — — — — — ?

Jest. Ja sam ubio na obali potoka Medveščaka četovođu sa srebrenim vukom na štitu.

— — — — — — ?

— Jest. I satnika bosanskih kopljanika na Pisanom mostu... Prije toga satnik je ubio mačem mojeg druga desetnika Stjepana Lipovačkog od Lipovca Zato sam nasrnuo na kopljaničkog satnika...

— — — — — — ?

— Jest. Ubio sam i stjegonošću, koji je nosio zastavu Horvatova plemena... Da, kod drvene zgrade kupališta na Medveščaku...

— — — — — — ?

— Jest. Na mojem obiteljskom grbu naslikan je raskriljen orao, glavom okrenut desno, ispruženih pandža... Ne, na grbu knezova Bribirskih od plemena Šubić je isto takav orao, ali crn na zlatnu polju. Na mojem grbu je orao zlatne, a polje modre boje. U donjem dijelu njihova grba naslikano je veliko orlovo krilo, a u mojem su kockaste ploče... Ne, ja ne pripadam kneževskom plemenu Bribirskom, ali se u mojoj obitelji zna i govori da smo potekli od plemena Šubić...

— — — — — — ?

— Jest. Moj brat Ivan brani naš tvrdi grad Velim. Mi smo se oba u njemu rodili. I Otac i stričevi. I djed Bogdan. Lijepa je to tvrdnja, snažan branik šibenskoga kraja... Podignut je Velim na brijegu. Građen u živcu kamenu. Ima jake kule. Pod zidinama su vinograd i voćnjaci. I široka, plodna dolina... Jest. Ivan će braniti Velim. Odoljet će navalama priora vranskoga, gospodina od Paližne. Vitezi hospitalci svetoga Ivana neće srušiti zastavu mojeg roda i postaviti svoj stijeg na kulu grada Velima!...

— — — — — — ?

— Ne! Nikada neću stupiti u vojsku gospodina bana Ivaniše Horvata. Osudite me na smrt i rastrgnite me vezana za konjske repove na remetskoj cesti! Ja se neću boriti protiv svoje kraljice, kćeri Ljudevita Velikoga...

— Tvrdoglav kao oslić, — reče Križan Grabarski od Zvečaja.

— To će mu biti propast, — reče Šimun Cesargradski.

— Šteta ga je, — reče Domša Ladihović od Kremengrada.

— Veliki je junak, — reče Juraj Zelinski od Zeline.

Dežimir Arlandović Susjedgradski i Berivoj Orahovički od Orahovice, gospodar grada Ružice, najveće utvrde u cijeloj Slavoniji, šutjeli su zamišljeno.

Veliko poštivanje češće je pomiješano sa strahom nego sa ljubavi. Naše divljenje protivniku njegova je smrtna osuda.

Za sada se ništa nije riješilo. Ništa se nije promijenilo oko Cvjetana Tavilića od Velima. Ni na njemu. Mladost pomaže tjelesnom snagom. Oko njega i na njemu bilo je sve isto.

Zato se u njemu ponešto mijenjalo, premda to — sada još — ni sam nije zamjećivao, ni slutio.

IV

Svi dvorjani, okupljeni u kolonadi budimskog dvora, prignuše glave na poklon. Na velika vrata u dnu kolonade izišao je hrvatsko-ugarski kralj Sigmund od plemena Luksemburg, do nedavna markgrof bradenburški.

Sigmund je koračao podskakujući. Njegova obijest bila je na vrhuncu. Postigao je sve do čega mu je stalo.

Nisu ga htjeli ni kao zaručnika Marije Anžuvinske. A ona ga je ipak uzela. Nisu htjeli ni čuti da bude vrhovni vojvoda kraljevstva ugarskoga. A poslali su po njega da dođe i primi tu čast, kada hrvatski buntovnici zatočiše njegovu suprugu, kraljicu i njenu majku, Jelisavu Kotromanićevu, najljuću zmiju pod kraljevskom krunom.

Da, da. Na koljenima su puzili da mu prinesu tu kraljevsku krunu svetog Stjepana-kralja, o kojoj ni slutio nije da bi je ikad stavio na glavu.

Znao je da mu je glava duguljasta, previše, nos kukast, previše, brada svijetložuta i rijetka, previše. Ali njegove oči, bodljikave previše, znale su gospodariti podanicima, naređivati vojvodama, prijetiti protivnicima, uliti pouzdanje prijateljima.

Čekali su ga dvorjani u suncu na otvorenoj kolonadi. Čekalo ga je samo sunce. Osjećao se ravan tom sjaju s visine, težak od sjaja.

Tornjevi ovog dvorca, koji je sad njegov, gledaju ga kao gospodara. Zaboravili su Arpadovce i Anžuvince stoljetne svoje vlasnike. Brzo se zaboravlja sve što je bilo jučer. Novi sjaj ubija stari. Ovim dvorcem, kulama i utvrdama, Dunavom koji se valja dolje, u širokom koritu. Budimom i kraljevstvom od sada će gospodariti loza luksemburška. Za vječna vremena, dodao je u mislima kralj.

Govorio je glasno mačvanskom banu Nikoli Gorjanskom, koji ga je pratio:

— Podigli su ruku na osobu svijetle kraljice i zatočili je kao razbojnika. To je isto kao da su počinili svetogrđe. Kao da su se pobunili protiv neba. Osveta će biti nepresušna, kao rijeka koja neprestano teče i nosi utopljenike, mrtve glave. A katkada se i razlije naširoko, te nosi bujicom sve pred sobom... Takova će biti moja osveta. Sjajne krijesnice su užarenog željeza, kojim se otkida meso sa žive kosti zašto ne? Konjski repovi također znaju biti krasne trake na kojima, plešu tijela buntovnika po kamenju ceste: krvava, rastrgana tijela, zašto ne? Osim toga tijelo buntovnika se može rasjeći na četvoro, pa se ta četiri komada ljudskog mesa pribiju na gradska vrata, zašto ne?

S druge kraljeve strane, do njegove desne ruke, koračao je vesprimski biskup Benedikt. On je na Cvjetnicu, 31 ožujka, prije nekoliko dana okrunio Sigmunda u Stolnom Biogradu krunom svetog Stjepana. On je smio govoriti, pa je govorio:

— Osveta ne teče kao rijeka. Nema početka ni ušća. Ona teče u okruglom lancu, bez početka i kraja. Osveta ne smanjuje zlo, već ga ojača i pruži mu nove snage. Ako je krvava, onda urodi slapovima krvi koji potapljaju nevine.

— Zašto ne? — reče kralj.

— Zna se zašto ne, — odgovori biskup mirno. — Kralj prije svih mora nastojati da bude sličan Bogu." Budite savršeni kao što je savršen Otac vaš nebeski" reče Gospodin. Nije rekao „budite dobri", nego „budite savršeni". Moramo nastojati kako god znamo i umijemo da mu se približimo po sličnosti. I najsitniji, mravlji korak u tom pravcu je vrlo mnogo...

— Pa, Bog kažnjava, — reče kralj. — Valjda znate da Bog kažnjava, preuzvišeni gospodine!

— Možda kažnjava, ali se ne osvećuje, svijetli kralju. Doista, kada bi kažnjavao — tko bi od nas hodao zdrav i miran pod teretom svojih grijeha? Ali, On nas ne kažnjava. On skida naše grijehe!

— Ne, — kazao je kralj, došavši do kraja kolonade. Silazio je niz tri mramorne stepenice. — Ne, nikako. Buntovnike su kažnjavali svi kraljevi. Osveta je pravedna. Što vi to uopće meni govorite, Kako to želite utjecati na mene, preuzvišeni, Pa to je nečuveno!...

— Nastavit će se —

IZ KATOLIČKOG SVETA

Katolička škola. Papa je 14 septembra o.g. primio u audijenciju učesnike I međunarodnog katoličkog kongresa za školstvo, koji su zasedavali u Rimu. Među ostalim Papa je izjavio da katoličke škole po svojoj stručnoj sposobnosti ne smeju zaostajati za svetovnim školama istog lipa. Sem toga one moraju odgajati kršćane, razvijati savest i davati mladom čoveku solidan religiozni temelj. Katolička škola treba da polaže odlučujuću važnost na totalni odgoj mladog čoveka. Kruna tog odgoja uvek treba da ostaje: religiozni čovek. Papa je odao novom međunarodnom katoličkom telu puno priznanje za dosadašnji rad u pogledu razvijanja svesti o potrebi

i važnosti katoličkih škola te ga pozvao neka odvažno nastavi radom.

Lekarima. Papa je primio u audijenciju članove međunarodnog kongresa za transfuziju krvi te im održao govor na francuskom jeziku. Govorio im je o pitanju nasleđa te im izlagao dužnosti koje stoje pred pojedincima kao i pred zajednicom, kako bi se izbegle trajne štete i beskrajne nevolje budućih naraštaja. Kad su danas problemi genetike bolje osvetljeni i bolje poznata ozbiljnost izvesnih naslednih bolesti, to imaju moderni ljudi veću dužnost nego oni prošlih vremena, da računaju s tim rezultatima nauke, da izbegnu sami brojne fizičke i moralne poteškoće te da ih prištede drugima.

Filipinski biskup Manuel Yap za pet godina je završio prevod Starog Zaveta na visaya jezik. Radom je počeo 1951. Deset godina ranije preveo je Novi Zavet na isti jezik. Sada će se celo sveto Pismo štampati na visaya dijalektu. Na Filipinima predstavlja veliku smetnju činjenica što se tamo govori na 65 jezika koji su međusobno tako različni, da onemogućuju jedinstvenu bibliju.

Nova knjiga o Bl. Nikoli Taveliću. Pred kratko vrijeme izdala je Vice-postulatura Bl. Nikole Tavelića (Šibenik, Kačićeva 11) »Život, štovanje i milosti Bl. Nikole Tavelića.« Knjiga ima 180 stranica velikog formata, a veoma je zanimljiva, osobito radi mnogih milosti Bl. Nikole. Knjiga se ne prodaje, nego dariva štovateljima Bl. Nikole, koji za troškove njegove kanonizacije poklone barem din. 500.—

Japan ima sada 1/4 miliona katolika. Prošle misijske godine bilo je kršteno ukupno 18 751 osoba, od kojih 9 952 odraslih. Broj katehumena koji se obučavaju u veronauci iznosi 17 675. Broj domaćih japanskih svećenika je 359, bogoslova 242, a stranih svećenika misionara 1 208. Domaćih japanskih redovnica je 3 047, novakinja i kandidatica 1 942, a stranih redovnica 1 063.

Indija. Broj stranih misionara iznosio je u Indiji 1947 godine 2272 osobe, a 1958 godine 4844. Među njima je bilo 1958 godine 1721 Amerikanac, 643 Italijana, 447 Francuza, 426 Belgijanaca itd.

Krajem septembra došla je u Lurd grupa od 350 irskih vojnika. Predvodio ju je general Mulkahi, šef generalštaba sa 19 oficira.

Pred italijanski parlament će doći zakonski nacrt sa ciljem da se obrazuje jedan zavod za socijalnu opskrbu svećenika. Taj bi se zavod morao brinuti za stare penzijonisane i bolesne svećenike.

Litva. 85 godišnji biskup Msgr Teofil Matulionis vratio se iz Sibira i dobio prinudno boravište u nekom selu. U seoskoj župnoj crkvi posvetio je za biskupa Msgr Sladkevicius-a. Državne vlasti su onda zatvorile domaćeg župnika, pošto je dozvolio starom biskupu da obavi ređenje, a novoposvećenom biskupu su zabranile vršenje biskupske službe.

Novi čikaški nadbiskup. Papa Pijo XII je imenovao Msgr Alberta Gregory Meyer, dosadašnjeg nadbiskupa u Milvoku, naslednikom pokojnog kardinala Striča. Novi čikaški nadbiskup je star 55 godina. Za svećenika je bio zaređen 1926 godine, 1946 postao je biskup, najpre u Superioru, a onda 1953 u Milvoku.

Papa Pijo XII je osnovao za vreme svoga pontifikata, od 12 marta 1939 do 31 decembra 1957 godine, 434 biskupije, i to: 13 u Evropi, 166 u Aziji, 127 u Africi, 31 u Severnoj i 93 u Latinskoj Americi te 4 u Australiji. Sada je ukupno 1727 biskupija odnosno nadbiskupija širom katoličkog sveta.

Belgijski biskupi izdali su zajedničko pastirsko pismo, u kome dižu svoj glas protiv uvođenja takozvane tekuće nedelje, neprekidnog radnog vremena. Oni kažu da je gaženje svetog nedeljnog dana znak da se gubi religiozni duh kod pojedinaca i u zajednici, na selu i u gradu. Bog je sam odredio Gospodnji dan za sebe, za Božju službu. Nedelja koristi i čoveku, pošto ga podseća na njegovo dostojanstvo, da je duhovno biće, stvoreno na sliku i priliku Božju. Nikakvi ekonomski faktori, nikakva materijalna korist ne može da nadoknadi štetu koju tekuća nedelja nanosi verskom životu naroda.

Hodočasnici iz Hongkonga posetili su i Nemačku na poziv katoličkih misijskih udruženja. Naročito se istakla bavarska Ljudevitova misijska družba. Vođi hodočašća, direktoru Vathu obećana je izdatna materijalna pomoć za velike karitativne potrebe u Hongkongu.

Papa Pijo XII filozofima. Učesnicima 12 kongresa filozofa prošlog septembra Papa je između ostalog rekao: Današnje čovečanstvo žanje gorke plodove racionalizma, koji se kroz stoleća gajio, koji i danas nastavlja da truje plodove duha. Treba razbiti okove racionalizma, koji sputavaju slobodu misli na raznim područjima i koji sprečavaju tolikim ljudima da upoznaju istinu. Živi Bog, produžio je Papa, ne prestaje da upravlja i današnji svet. Stoga Papa poziva filozofe da priznaju Boga i da se vrate Njemu. Ko se bavi filozofijom, ne može da ostaje na pola puta i da se plaši povući logične zaključke. Vera ne samo da ne koči filozofska istraživanja, nego obratno, poziva i nuka na ova. Vera otkriva pravi sjaj čoveka, koji sjaj čovek prima od utelovljenja Sina Božjega, od svog Spasitelja i od svog udela u spasiteljskom radu.

Papa osuđuje klasnu borbu. Pretsedniku 31. italijanske socijalne nedelje koja se isto održavala prošlog septembra, kardinalu Siri-u iz Genove, Papa je poslao posebno pismo, u kome je izneo neke temeljne misli o predmetu »Klasa i socijalni razvoj.« Papa piše da su samo zabludeli razum i pogrešan nazor o čoveku i istoriji mogli verovati u nužnost klasne borbe te je smatrati prirodnim razvojem društva na putu prema konačnom stanju čovečanstva. Crkva odbija fantastičan ideal besklasnog društva isto tako kao i socijalni optimizam onih, koji bi želeli prepustiti slobodu i ravnotežu među klasama igri partikularnih interesa. Stav Crkve prema socijalnim klasama je potpuno nepristrasan i nezavisan. Crkva nije ropkinja bilo kakvih ljudskih teorija.

Ona nije vezana na ovu ili onu vladu, na ovaj ili onaj socijalni sistem, na ovu ili onu klasu. Crkva je nepristrasni sudac. Razni delovi socijalnog organizma postoje zato — stoji u papinom pismu — da se razvoj društva usavršava u naprednoj i pametnoj evoluciji, koju označava socijalna pravda i oživljava bratska ljubav. Misao da je nejednakost pretpostavka socijalnog života moguće je primeniti na razlike utemeljene u stvarnosti i sakcionisane od Stvoritelja ili po natprirodnom uređenju. Takvo shvaćanje ne može se primeniti na razlike koje su rezultat privilegija, povlaštenog položaja, protekcije, nečovečnog ugnjetavanja po čoveku. Sve to vređa svaki oblik pravednosti. Da se reše sukobi među socijalnim slojevima, zaključuje Papa, socijalna nauka Crkve može biti od presudne važnosti.

U Argentini se vodi žestoka borba oko privatnih univerziteta. Poslanička zbornica je prihvatila predlog, da se privatnim univerzitetima uskrati državno priznanje. Senat je međutim jednoglasno usvojio kompromisni predlog, da se privatni univerziteti priznaju, ali da im se ne daje novčana pomoć. Isto tako da privatni univerziteti mogu podeljivati akademske naslove, ali diplome za državne službe mogu podeljivati samo državni univerziteti.

Lurd. Direktor Lekarskog ureda u Lurdu je izjavio na kongresu lekara u Lurdu da dolazi prosečno svake godine u Lurd oko 1500 lekara, dok ih je ove godine već do septembra bilo već 2700. U uredu se nalazi na ispitivanju 40 slučajeva ozdravljenja, za koje se smatra da su bili natprirodni.

U Londonu je bio početkom oktobra otvoren novi međunarodni katolički kolež. Njegovom otvaranju prisustvovao je i londonski nadbiskup Msgr Viljem Gudfrej. Upravu tog zavoda preuzeli su beli oci. Njihov generalni superior p. Leo Volker, koji je bio isto tamo, odmah je postavio osam svojih redovnika za profesore u koležu. Kolež nosi ime sv. Eduarda. Broj pitomaca je za sada 83. Došli su iz Kanade, Nemačke, Francuske, Belgije te iz svih delova Britanske zajednice naroda.

Dobrovoljci za Etiopiju. 20 avgusta otišlo je 8 dobrovoljaca u Abesiniju da izgrade novu bolnicu za gubavce u pokrajini Harar. Početkom oktobra otišlo je još pet dobrovoljaca da ubrzaju izgradnju. To dokazuje da još živi idealizam u omladini i spremnost na žrtve.

U Poljskoj se verske prilike pogoršavaju. Veronauka se još može predavati u školama, ali samo posle redovne nastave. Kateheti mogu biti samo svetovni svećenici. Tako je bilo uklonjeno iz škola 2300 redovničkih osoba. Iz škola uklanjaju raspeće. Prirodoslovnoj nauci čini se nasilje, pošto treba da posluži kao oružje protiv vere.

Koreja je imala 1950 godine isto toliko katolika kao protestanata. U danima velike narodne nevolje protestanti su poklonili više materijalne pomoći i više misijskog osoblja, pa je danas u Koreji već jedan milion protestanata dok je katolika samo 360000.

Haile Selasije odaje poštu svome učitelju. U maloj vandejskoj palanci Sen Mar de Pre slavila se 100 godišnjica rođenja misionara Msgr Elije Žaroso, biskupa i ap. vikara iz Harara u Abesiniji. Imenovani misionar je bio kapucin te 1881 otišao u Etiopiju u misije. Papa Leon XIII imenovao ga je ap. vikarom, posvećenim biskupom. Po smrti rasa Mekonena Msgr Žaroso preuzeo je odgoj njegova sina — današnjeg etiopskog cara Haile Selasija. Na proslavu Car Selasije je poslao svog ličnog zastupnika.

Jedini nadbiskup u Rusiji umro. Msgr Antonis Springovics, nadbiskup iz Rige u Letoniji je umro 2. X. 58. Pokojni je bio imenovan biskupom u Rigi već 1920 godine, a 1923 data mu je nadbiskupska titula. Pod sobom je imao dva pomoćna biskupa od kojih je Msgr Dulbinskis bio odveden u Sibir. Njegova se jurisdikcija protezala i na katolike u Lenjingradu i u Moskvi. Njegovim naslednikom je imenovan njegov drugi pomoćni biskup Peteris Strods, koji je ujedno i ap. administrator u Bibau. Msgr Strods je star 66 godina, za biskupa je bio posvećen već 1947 godine.

Izašla je nova instrukcija kongregacije svetih obreda o liturgijskom pevanju i o liturgiji. Ona je prilično duga, sadržava 118 članova, a podeljena je na tri dela. Taj dokumenat dopunjuje encikliku »Mediator Dei« od 1947 i »Musicae Sacrae« od 1955. Posebno poglavlje govori o učestvovanju vernika kod svete mise. Interesantno je da se dozvoljava vernicima moliti pod misom očenaš zajedno s misnikom na latinskom jeziku. Instrukcija preporučuje neka bude kod recitirane mise, koliko je moguće, svećenik onaj koji vrši službu komentatora ili prvog molioca.

U Češkoj je osuđen svećenik Karel Bartak na 15 godina prinudnog rada zbog svoje »antidržavne delatnosti«, pošto je tražio od svojih vernika da se ne dadu uplivisati od boljševističke propagande.

Verska ubeđenja kod dece u SSSR. Budući 21 kongres sovjetske komunističke partije raspravljaće o reorganizaciji školstva te o pitanju ateističkog odgoja školske dece. Pedagoški časopisi optužuju mnoge nastavnike da se zadovoljavaju s učenjem istorijskog materijalizma, ali da zanemaruju pouku u ateizmu, te tako dolazi do toga, da deca ostaju u religioznom ubeđenju svojih roditelja ili drugova. Sovjetski ateistički borci tvrde da je razum učenika previše slab da bi mogao prihvatiti razumno dokazivanje da nema Boga. Naučni ugled učitelja treba da nadomesti takav dokaz. — Čovečja je priroda nepromenljiva. Sva bezbožna propaganda ne može iščupati iz ljudskih srdaca misli na Boga i svest vlastite ovisnosti od Boga.

Koreja traži pomoć. Seulski ap. vikar Msgr Pavle Ro hodočastio je ove godine u Lurd prilikom Marijanskog kongresa. Posle je otišao u Nemačku da se zahvali za primljenu pomoć i traži novu, pošto — kako kaže — njegova zemlja nužno treba novih misionara i časnih sestara, ali i materijalne pomoći. Trenutno ima Južna Koreja 360000 katolika i 100000 katehumena. Pro-

šle se godine pokrstilo 45000 odraslih osoba. Zemlja ima osam katoličkih biskupa, od kojih 4 domaća. Uz strane misionare radi 250 domaćih. Svećenički podmladak brzo raste, već ima 230 bogoslova i 260 semeništaraca.

Kardinal Costantini umro. Nakon dužeg bolovanja 82 godišnji kardinal Celso Costantini umro je 17 oktobra iznenada od srčane kapi, kad se već spremao da ostavi kliniku. Pokojni kardinal je bio rodom iz Furlanije. Posle prvog svetskog rata bio je neko vreme ap. administrator na Rijeci. Posle je bio imenovan ap. delegatom u Kini gde je ostao do 1933 godine. U rimskoj kuriji obavljao je razne službe, bio savetnikom raznih kongregacija, pretsednik misijskih ustanova, a 1953 postao je kardinal. Njegova poslednja služba bila je kancelar svete Crkve. Njegovom smrću broj se kardinala snizio na 54.

Za vreme upražnjenog papinskog prestola, Vatikan je izdao posebnu seriju poštanskih maraka s natpisom »Sede vacante«. Na slici su dva prekrštena Petrova ključa i grb kardinala kamerlenga Aloisi Masella.

Najstariji prepis »deset Božjih zapovedi«, kupila je neka američka sekta od jordanskih beduina za 5000 dolara. Kako je jordanska vlada zabranila prenos rukopisa u inostranstvo, to se on čuva u jordanskom delu Jeruzalema. — Smatra se da su beduini sakrili izvestan broj celih rukopisa iz jedanaeste špilje u Kumramu pokraj Mrtvog mora, kako bi ih kasnije za visoki novac prodali.

Rimski rabin Elio Toaff je izjavio prilikom smrti Pape Pija XII u ime rimskih i italijanskih Jevreja: »Više nego drugi mi smo imali priliku da osetimo papinu blagonaklonost, kada smo u teškim godinama progonstva mislili da nema za nas nikakvog spasa više.« — Papa je za vreme progona Jevreja od strane nemačkog gestapoa u Rimu sakrivao Jevreje po samostanima i sam priložio znatnu svotu, kad su morali rimski Jevreji predati gestapou 50 kg zlata. Poznato je da je tadašnji rimski veliki rabin našao sklonište u Vatikanu te da se on kasnije obratio na katoličku veru.

Kardinal Eduard Mooney (Muni), nadbiskup iz Detroita u SAD, umro je 25 oktobra 1958, nekoliko sati pre početka konklava, pogođen od srčane kapi. Pokojni crkveni dostojanstvenik bio je star 76 godina. Odlikovao se organizovanjem socijalnih ustanova. Izvesno vreme živeo je kao ap. delegat u Indiji i Japanu. Pretsednik Aizenhauer nazvao je pokojnog kardinala svojim prijateljem i rekao da je njegova smrt velik gubitak ne samo za njegovu pastvu nego za tolike pripadnike drugih religija. Telo su mu preneli avionom u SAD. Njegovom smrću broj se kardinala ponovo smanjio, tako da je otišao u konklave samo 51 kardinal, 17 italijanskih i 34 neitalijanska.

Kratki podaci o posmrtnim svečanostima Pape Pija XII u Rimu. Smrt je nastupila u 3,52 u četvrtak, 9. oktobra 1958 u Castel Gandolfo, u papinoj letnjoj rezidenciji. Idući dan posle podne papini zemaljski ostaci prevezeni su u Rim. Kratko se sprovod zaustavio u lateranskoj bazilici, koja je papina biskupska crkva, a zatim se pogrebna povorka usmerila prema crkvi sv. Petra kuda su stigli pod veče. Papa Pijo XII ležao je na mrtvačkom odru pred konfesijom sv. Petra. Pokraj njegova odra prodefilovalo je za tri dana oko jedan milion ljudi. Sahrana sama se obavila 13 oktobra posle podne, kod zatvorenih vrata. Mrtvo papino telo prvo su položili u sanduk iz ciprese, onda u drugi olovni sanduk, težak 400 kg, i još u treći sanduk iz brestovog drveta. U sanduke su položili novce, medalje, koji su bili kovani za njegove vlade kao i pogrebni govor pisan na pergameni. Papa je dobio privremeni grob pod konfesijom sv. Petra, u blizini Petrova groba. — Prema zakonskim propisima u crkvi sv. Petra održavala se devetnica za pokojnim Papom, počev od 11 oktobra — 19 oktobra. Poslednji dan bila je najsvečanija služba Božja za pokojnog Papu. Misu je služio Kardinal dekan Tisserant uz asistenciju 4 kardinala. Toj zaključnoj komemoraciji prisustvovale su 53 delegacije iz raznih zemalja, 36 kardinala, papina familija, pretstavnici redova i kongregacija itd. Komemorativni govor je održao Msgr Tondini. Time su bile u Rimu završene zvanične svečanosti, kako su određene za Papu. Po čitavom katoličkom svetu služile su se zadušnice, čak u samoj Moskvi služile su se dve zadušnice, jedna za tamošnje katoličke vernike, a druga za diplomate.

Neke zanimivosti o Papama. Sadašnji papa Ivan XXIII je 262 papa po redu. Među njima je bilo 211 iz Italije i 51 iz drugih zemalja, od toga 17 Francuza. — Pape su dosad nosile 81 ime. Najčešće je Ivan. Dosad su bila 23 pape s tim imenom, s imenom Grgur 16, Benedikta 15, Klementa 14, Inocenta 13, Leona 13, Pija 12, Stefana 9, Bonifacija 9, Aleksandra i Urbana 8. Najduže je vladao — tako se misli — sv. Petar 34—37 godina, drugi je bio Pijo IX 32, Leon XIII 25 godina; a 13 po redu bio je Pijo XII sa 19 godina i 7 meseci. Najkraće je vladao Stefan II, samo tri dana. Najstariji papa u trenutku izbora bio je Agaton, godine 678, kome su bile tada 104 godine. Najmlađi je bio Ivan XII, koji nije napunio ni 20 godina. Vrlo mlad je bio Inocentije III, kome je bilo kod izbora 37 godina. — Konklave, što znači etimološki skrovito i zatvoreno mesto, je mesto gde su kardinali strogo odvojeni od vanjskog sveta da izaberu novog Papu. Najduži konklave je trajao oko 33 meseca, na komu su 1271 izabrali Grgura X. Konklave za Grgura XVI je trajao 62 dana, za Pija XII jedan dan, a za Ivana XXIII 3 dana. U istoriji papinstva ima samo tri slučaja da je sekretar umrlog pape bio sam izabran za papu. To su: Grgur VII 1073 godine, Klement IX 1667 godine i Pijo XII 1939 godine.

Neke zanimljivosti u brojkama o Papi Piju XII. Blagopokojni Papa je živeo 82 godine, 7 meseci i 7 dana. Za biskupa je bio posvećen 13 maja 1917 godine, u konklavu je dobio sobu sa brojem 13, sahranjen je 13 oktobra i 13 je po dužini svog vladanja među svim papama. Govorio je odnosno nešto je razumeo 12 jezika: grčki i latinski, italijanski, francuski, španjolski, portugalski, nemački, engleski, hrvatski, ruski, arapski i madžarski. Proglasio je 170 blaženih, bilo pojedinačno bilo grupno, 33 sveca je kanonizirao, napisao je 40 enciklika. Za njegova života izašlo je 18 svezaka njegovih predavanja i govora. Osnovao je 434 nove biskupije. Papa Pijo XII je nadmašio svoje pretčasnike u mnogim stvarima. U tamno doba raspirenih ljudskih strasti i izvanrednog napretka u uništavajućem oružju, Papa Pijo XII je bio anđeo s neba koji je hteo svet izmiriti i kulturni i tehnički razvoj upraviti tako, da bude izvor blagostanja i sreće na zemlji.

O č.s. Paskvalini ispunili su se mnogi stupci u svetskoj štampi prošlih dana. Njena je velika zasluga što je vodila kućanstvo papi Piju XII kroz 40 godina. Njeno je devojačko ime Josipa Lehnert iz Ebersberga u Bavarskoj. Stupila je u kongregaciju čč.ss. sv. Križa iz Menzingena. Sa 23 godine stupila je u službu nuncija Pačelija u Minhenu. Posle je otišla s njime u Rim i dvorila mu sve do smrti 9 oktobra u Castel Gandolfu. Isticala se predanošću i vernim radom. Za vreme rata ona je bila vrlo aktivna u deljenju pomoći izbeglicama i prognanicima. Posvema su izmišljene priče o papinim dnevnicima u ulozi č.s. Paskvaline u njihovom nestanku. Posle papine smrti č.s. se otselila iz Vatikana i otišla u svoj samostan u Švajcarskoj.

Konklave. Posle papine smrti kardinal kamerlengo Aloisi Masella primio je na sebe dužnost da pripremi sve potrebno za održavanje konklava. Deo Vatikana oko sikstinske kapele trebalo je pripremiti da se može onde smestiti 240 osoba. Radilo je oko 500 osoba, redom zanatlija raznih struka, stolara, zidara, instalatera itd, da urede sve potrebno. 25 oktobra 1958, u subotu pred veče otišao je u konklave 51 kardinal kao i sve određeno osoblje. Kardinali, koji su birali papu, bili su sledeći. Brojke u zagradi označavaju njihovu starost. Tisserant (74), Micara (78), Pizzardo (81), Aloisi-Masella (79), Tedeschini (85), Mimmi (76), Van Roey (84), Cerejeira (69), Lienart (74), Fumasoni-Biondi (86), Fossati (82), Dalla Costa (86), Tappouni (78), Coppelo (78), Gerlier (78), Agagianian (63), Mac Guigan (64), Roques (77), De Vasconcellos Motta (68), Gilroy (62), Spellman (69), Rodriguez (93), De Gouveia (69), Camara (64), Pla y Daniel (81), Arteaga (78), Frings (71), Ruffini (70), Caggiano (69), Tien (68), Da Silva (82), Cicognani (76), Roncalli (76), Valeri (74), Ciriaci (72), Feltin (75), Dalla Torre (84), Grente (86), Siri (52), D'Alton (76), Mc Intyre (72), Lercaro (67), Wyszinsky (57), De Arriba (72), Quiroga (58), Leger (54), Luque (69), Gracias (58), Wendel (57), Canali (84), Ottaviani (68). — Samo su bila dva kardinala otsutna, i to eminenca Alojzije Stepinac zbog bolesti i kardinal Mindszenthy zbog toga što mu madžarska vlada nije dala dozvolu izlaska iz države.

UREDNIKOVA POŠTA

A. Š. Pitanje: Da li mogu dobiti odrešenje od greha, ako sam u zavadi s osobom druge vere? Odgovor: Kršćanska zapoved ljubavi je sveopšta, proteže se na svakog čoveka. Svakome čoveku moramo biti spremni oprostiti i pomiriti se s njime, koliko je to do nas. Ako druga strana to neće, mi ne odgovaramo. Bog od nas traži dobru volju, a ne uspeh.

2. Pitanje: Da li mogu položiti zavet doživotne savršene čistoće (neženstva), ako sam već grešio protiv šeste zapovedi? Odgovor: Savetujte se s ispovednikom. Zavetovana čistoća vrednija je pred Bogom, ali zato je i nečisti greh takove osobe teži, dvostruki.

S. V. Odgovor: Naši lurdski hodočasnici pričaju da Lurd ima vrlo lep izgled. Grad Lurd leži na podnožnju visokih planina Pireneja. Kuća gde je živela obitelj Subiru i sveta Bernardica, očuvala je svoj siromašni izgled te je promenjena u muzej. Najsvetije mesto u Lurdu je pećina gde se ukazala blažena Gospa. Tamo ima jedan oltar na kome služe misu samo biskupi. — Nova bazilika sv. Pija X ne doprinosi izvanjoj lepoti kraja. Gotovo sva je pod zemljom i izrađena je iz samog betona. No, za masovnije svečanosti, naročito po rđavom vremenu, ona je jako podesna. Lurd sam ima priličan broj hotela, ali ove godine hodočasnici su bili smešteni i po hotelima i stanovima sve do 36 km udaljenosti.

A. R. Odgovor: Kakvo novo zajedničko hodočašće u Lurd još za sadašnjeg lurdskog jubileja nije na vidiku. Privatno možete hodočastiti.

Đ. Pitanje: Da li se nešto radi na beatifikaciji Petra Barbarića? Da li ima nešto njegovih relikvija? Odgovor: Javno je dozvoljeno štovati samo relikvije onih koji su već bili proglašeni blaženim i preporučivati im se. Privatno međutim, možete se uticati i drugim Božjim ugodnicima i tražiti njihov zagovor. Posmrtni ostaci Petra Barbarića nalazili su se do 1945 godine u crkvi isusovačkog zavoda u Travniku. Ništa se ne čuje da bi se nešto značajnijeg učinilo ovih godina da se pospeši njegova beatifikacija. Ako ne drugo, molite se Bogu da proslavi Bog svog vernog službenika.

D. P. Odgovor: U šali maštati te iznositi razne priče, zato da bi se prisutni zabavljali, i to tako providno da se može mirno pretpostavljati da prisutni prepoznaju šalu, nije nikakva laž. Ako međutim razborit čovek ne može iz pričanja primetiti da se radi o šali, onda je takva šala laž i prema tome greh.

2. Odgovor: Ako osećate redovničko zvanje, imate pravo zamoliti za prijem u samostan.

Što ste navršili 28 godina to samo ne pretstavlja nepremostivu prepreku.

P. KVIRIN ORLIĆ, Franjevački samostan, Cavtat, Dalmacija, izdao je „šest misnih pjesama" za 2 jedn. i 4 meš. glasa.

K. M. Pitanje: Idu li iz naše države misionari u afričke i druge misijske zemlje? Ako idu, koliko ih je otišlo iz naše države posle drugog svetskog rata? Odgovor: Posle rata otišlo je nekoliko redovnica u razne strane zemlje. Nekoliko misionara je došlo u posete domovini te su opet otišli. Nekoliko se misijskih radnika, naročito iz Kine, za stalno vratilo u zemlju, pošto su ih iz Kine proterali. Naša zemlja u to vreme nije dala novih misionara, barem koliko je poznato. Posle drugog svetskog rata kod nas se vrlo malo radilo za misije. Postoji nada, koju valja podupreti molitvom, da će i naši narodi zauzeti među ostalim katoličkim narodima odgovarajuće mesto u uzvišenom misijskom poslanstvu. Tehnički napredak i poboljšanje saobraćajnih veza na svetu zbližava narode i stvara veću potrebu za misionarima, pošto jedino kršćanstvo može utažiti duhovnu žeđ za istinom i pružiti ispravne moralne smernice za takav privatni i javni život na svetu kakav hoće Bog.

B. M. Odgovor: Već sam više puta objavio u listu da Terezija Neumann iz Könnersreuta u Nemačkoj još živi. Njeno je stanje nepromenjeno. Naučnici nisu još rastumačili njezin slučaj, ali ni Crkva ne daje nikakvih izjava. Terezija sama za sebe kaže, da ima u sadašnjem svetu poseban zadatak, da svedoči za postojanje natprirodnog sveta.

T. S. Odgovor: U katoličkoj Crkvi kao u svakoj uređenoj zajednici važi pravilo da se u težim slučajevima niži obraćaju na svoje starešine. Župnik je u župi otac i savetnik svojih vernika, a on je opet podređen dekanu i onda biskupu, koji kao viši natpastir upravlja svojom biskupijom. Nad svima se biskupima proteže papina vlast, i oni se u svojim stvarima obraćaju na nj. Ako imate poteškoće, postupajte po izloženom pravilu.

OBAVEŠTENJE. — Ovim brojem završavamo 27 godište našeg mesečnika za 1958 godinu. Sve pretplatnike i poverenike, koji još nisu podmirili svoja dugovanja, pozivamo da to učine do 15 decembra, inače im obustavimo časopis. Sve promene za iduće godište javite najkasnije do 15 decembra. Primamo nove pretplatnike. Pretplata ostaje ista kao dosad. Godišnja pretplata za jedan jedini broj iznosi godišnje 300 din. Ko prima dva ili više primeraka u jednom omotu plati po 240 din. za svaki broj. Pojedinačni primerak kod poverenika prodaje se po 20 din. — „Kruh nebeski" poručuje se po 350 din., a slovenački „Mali Katekizem" po 30 din. i slovenačka „Ljudska zborna maša" po 20 din. za jedan primerak.

*

NAKANE APOSTOLATA MOLITVE. Sveta nas Crkva u mesecu decembru poziva da se naročito molimo presvetom Srcu Isusovu da bi katoličke ustanove za filmska prikazivanja primila dužnu podršku. U misijskom pogledu Crkva nam tog meseca poručuje da se molimo za Crkvu na Formozi.

SUVREMENI ADVENT

Došli smo, napokon, do skrivenog,
nevidljivog.
Isprva je to lijepo, korisno i dobro,
kao sve što si Ti stvorio.

Ali, mi smo oholi. Mi smo bijesni.
Nije nam ni na kraj pameti
da svladamo mržnju.
Lijek pretvaramo u otrov, snagu u zločin.
Život atoma u smrt čovjeka.

Otvaramo redom i bezglavo sve posude
u kojima se kriju dah i srce zloduha.
Hranimo ga svojim grijehom,
a on raste, izlazi i pleše oko nas.
Dani su ljudski puni strepnje i nemira.

I sad — kad više nemamo kud —
stiješnjeni između vlastitih kostiju
i sila neznanih koje su nam se otele
i prijete nam i pritišću sve jače
naša rebra koja pucaju...
Sad,
sad se sjećamo Tebe, jer osim Tebe,
koji si Život,
postoji još samo Smrt.

A u smrti nema ničeg, doista, ljudskog.
Smrt čovjeku, doista, ne doliči,
ako je, doista, čovjek.

Sjetimo Te se češće nego ikad,
moleći se ili niječući sve na zemlji i nebu.
Ali Te zovemo, zovemo
zbog straha.

Mogli bismo, napokon, postati malo razumni,
malo ozbiljni i malo pribrani,
pa izvoljeti uzeti na znanje —
da Te se samo srcem može dozvati,
da Te se samo ljubavlju može dočekati.

BLAGOVEST izdaje Nadbiskupski Ordinarijat u Beogradu. — Odgovorni urednik: Dr Janez Jenko, konzultor. — Uredništvo i uprava: Beograd, Svetozara Markovića broj 20. — Poštanski fah 524. Tekući račun 101-704-3-533.
Grafičko preduzeće SRBOŠTAMPA — Beograd, Zmaj Jovina br. 39 — Telefon 20-268